

Sv. Josef – patron dobré smrti

Papež František připomněl na generální audienci, že „současná kultura se snaží z lidského horizontu odstranit nebo zakrýt skutečnost smrti“. Kromě toho také řekl, že „smrt, osvětlená tajemstvím Krista vzkříšeného, nám pomáhá vidět život jako novou příležitost, kterou nám Bůh dává, abychom milovali bližní a konali dobro a odstraňovali z našeho srdce ambice, zlobu a zatrpklost“.

09.02.2022

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

V minulé katechezi, opět inspirované postavou svatého Josefa, jsme se zamýšleli nad významem společenství svatých. A právě na základě toho bych se dnes rád věnoval zvláštní úctě, kterou křesťanský lid odjakživa chová ke svatému Josefu jako patronu dobré smrti. Tato úcta má původ v představě, že Josef zemřel dříve než opustil dům v Nazaretě a že mu v té chvíli byli nablízku Panna Maria a Ježíš. Nemáme pro to žádné historické doklady, ale vzhledem k tomu, že se Josef ve veřejném životě již neobjevuje, předpokládá se, že zemřel v Nazaretě, kde byl se svou rodinou. V hodině smrti ho doprovázeli Ježíš a Maria.

Před sto lety papež Benedikt XV. napsal, že „skrze Josefa přicházíme přímo k Marii a skrze Marii k původu veškeré svatosti, kterým je Ježíš“. Josef i Maria nám pomáhají jít za Ježíšem. A když tento papež povzbuzoval k pobožnostem ke cti svatého Josefa, doporučoval zejména jednu věc. Říkal totiž: „Protože je po zásluze považován za nejúčinnějšího ochránce umírajících, neboť jej v hodině smrti provázeli Ježíš a Maria, úkolem pastýřů bude vštěpovat a podporovat [...] ta zbožná bratrstva, která si kladou za úkol prosit sv. Josefa za umírající, jako jsou bratrstva 'Dobré smrti', 'Odchodu svatého Josefa' nebo modlitby 'za umírající'“ (Motu proprio Bonum sane, 25. července 1920).

Drazí bratři a sestry, možná si někteří lidé myslí, že tento jazyk a tato témata jsou pouhým dědictvím minulosti, ve skutečnosti se však náš vztah ke smrti nikdy netýká

minulosti, ale vždycky se týká přítomnosti. Papež Benedikt XVI. před několika dny o sobě řekl, že „stojí před temnou branou smrti“. Můžeme poděkovat papeži, který má ve svých 95 letech natolik jasnou mysl, že říká: „Jsem před temnotou smrti, před temnou branou smrti.“ Dává nám hezký impuls, že? Takzvaná kultura „blahobytu“ se snaží realitu smrti odstranit, ale koronavirová pandemie ji dramatickým způsobem znovu přivedla do centra pozornosti. Bylo to strašné, smrt byla všude kolem, mnoho bratří a sester ztratilo své blízké, aniž by jim mohli být nablízku, a proto bylo ještě těžší smrt přijmout a vnitřně zpracovat. Jedna zdravotní sestra mi vyprávěla, že stála před babičkou, která umírala s covidem, a ta jí říkala: „Než odejdu, chtěla bych se rozloučit se svou rodinou.“ A ta sestra měla dost odvahy, vytáhla mobilní telefon a vytočila jí číslo.

Přesto se snažíme všemi způsoby
zahnat myšlenku na svou konečnost,
a tak si namlouváme, že můžeme
smrt zbavit její moci a zahnat strach.
Křesťanská víra však strach ze smrti
nezahání, spíše nám pomáhá
postavit se k ní čelem. Dříve nebo
později každý z nás projde touto
branou...

Pravé světlo, které osvětluje
tajemství smrti, vychází z Kristova
vzkříšení. V něm je světlo. A svatý
Pavel píše: „Káže se o Kristu, že vstal
z mrtvých. Ale jak potom mohou
říkat někteří z vás, že vzkříšení
mrtvých není? Není-li však žádné
vzkříšení mrtvých, nevstal ani
Kristus! A jestliže Kristus nevstal,
marné je naše kázání, marná je vaše
víra“ (1 Kor 15,12-14). Existuje jedna
jistota: Kristus byl vzkříšen, Kristus
vstal z mrtvých, Kristus je živý mezi
námi. A to je světlo, které nás čeká za
temnou branou smrti.

Drazí bratři a sestry, jen díky víře ve
vzkříšení můžeme stanout před
propastí smrti a nenechat se přemoci
strachem. A nejen to, můžeme
navrátit smrti pozitivní roli.

Přemýšlení o smrti, osvětlené
Kristovým tajemstvím, nám totiž
pomáhá pohlédnout novými očima
na celý život. Nikdy jsem neviděl, že
by za pohřebním vozem jel stěhovací
kamion! Za pohřebním vozem jsem
ho neviděl nikdy! Půjdeme sami, v
kapsách rubáše nic mít nebudeme:
nic. Protože rubáš kapsy nemá. V
tom je osamělost smrti: za
pohřebním vozem nejezdí stěhovák.
Nemá smysl hromadit bohatství,
když jednoho dne zemřeme. To, co
potřebujeme nashromáždit, je
milosrdná láska, schopnost dělit se,
schopnost nebýt lhostejný k
potřebám druhých. Anebo - Jaký
smysl má hádat se s bratrem, sestrou,
přítelem, členem rodiny nebo
bratrem či sestrou ve víře, když
jednoho dne zemřeme? Jaký smysl

má zlobit se, zlobit se na druhé?
Tváří v tvář smrti mnoho věcí
nabývá jiných rozměrů. Je dobré
umírat smířený, bez zášti a výčitek!
Rád bych řekl jednu pravdu: Všichni
jsme na cestě k této bráně, všichni.

Evangelium nám říká, že smrt
přichází jako zloděj. Říká to Ježíš:
přichází jako zloděj, a jakkoli se
snažíme mít její příchod pod
kontrolou, třeba plánováním vlastní
smrti, zůstává událostí, s níž musíme
počítat a před níž se musíme také
rozhodovat.

Dvě úvahy jsou pro nás křesťany
podstatné. Za prvé: Smrti se
nemůžeme vyhnout, a právě proto je
nemorální úporná léčba, pokud jsme
udělali všechno, co bylo v lidských
silách, abychom nemocného vyléčili
(srov. Katechismus katolické církve,
č. 2278). Vzpomeňme na větu
věřícího Božího lidu, prostého lidu:
„Nechte ho zemřít v pokoji“,

„dopřejte mu smrt v pokoji“ - jaká moudrost! Druhá úvaha se týká kvality smrti samé, kvality bolesti a utrpení. Musíme být vděční za veškerou pomoc, kterou se medicína snaží poskytnout, aby takzvaná „paliativní péče“ umožnila každému člověku, jehož život se schyluje k poslednímu úseku své cesty, prožít tuto chvíli co nejlidštějším způsobem. Musíme však být opatrní, abychom tuto pomoc nezaměňovali s nepřijatelným směřováním k zabíjení, k eutanazii. Musíme doprovázet ke smrti, ale nesmíme ji vyvolávat ani napomáhat jakékoli formě asistované sebevraždy. Chtěl bych zdůraznit, že právo na péči a léčbu pro všechny musí být vždy upřednostňováno, aby ti nejslabší, zejména staří a nemocní lidé, nebyli nikdy odepisováni. Právo totiž máme na život, nikoli na smrt, kterou je třeba přijmout, nikoli působit. A tento etický princip se týká všech, nejen křesťanů nebo věřících. Chtěl

bych však na tomto místě poukázat na jeden sociální problém, který je velmi reálný, totiž „plánování“ - nevím, zda je to správné slovo - ale mám na mysli urychlování smrti starých lidí. Mnohokrát jsme svědky toho, že v určité sociální vrstvě dostávají staří lidé - protože nemají prostředky - méně léků, než by potřebovali, a to je nehumánní. Nepomáhá jim to, spíše je to vede k rychlejší smrti. A to není ani lidské, ani křesťanské. O staré lidi je třeba pečovat jako o poklad lidstva: Jsou naší moudrostí. I kdyby nemluvili, i kdyby nebyli zcela při smyslech, jsou symbolem lidské moudrosti. Jsou to ti, kteří kráčeli před námi a zanechali nám mnoho krásných věcí, vzpomínek, moudrosti. Prosím vás, neizolujte staré lidi, neurychlujte jejich smrt. Pohazení starého člověka přináší stejnou naději jako pohazení dítěte, protože začátek a konec života je vždycky tajemstvím;

tajemstvím, které je třeba ctít,
doprovázet, pečovat o něj a milovat.

Kéž nám svatý Josef pomůže prožít
tajemství smrti co nejlépe. Pro
křesťana je dobrá smrt zkušeností
Božího milosrdenství, které se nám
přibližuje i v poslední chvíli našeho
života. Také v modlitbě Zdrávas
Maria se modlíme a prosíme Pannu
Marii, aby nám byla nablízku „v
hodině smrti naší“. Právě proto bych
rád tuto katechezi zakončil
společnou modlitbou Zdrávas Maria
k Panně Marii za umírající, za ty, kdo
procházejí touto temnou branou, a za
všechny zarmoucené členy rodiny.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/sv-josef-patron-dobre-smrti/> (20.03.2026)